

se podle toho neopírá správně o žádný z důvodů Šu 530 c. ř. s. a měla proto býti podle Šu 538 c. ř. s. v neveřejném zasedání, po případě podle Šu 543 c. ř. s. při ústním jednání odmítnuta. Byla-li přes to věcně vyřízena rozsudkem, nelze ani její zamítnutí míti za pochybené.

Čís. 4837.

Má-li podle smlouvy z doby válečné (1916) býti plněno »po uzavření míru mezi Rakouskem a Anglií, jakmile s Anglií nastanou pravidelné poměry dopravní a platební«, bylo plnění učiněno závislým na návratu u s t á l e n ý c h poměrů dopravních a platebních, p o d o b n ý c h pravidelným poměrům mírovým.

Zpráva (posudek) obchodní a živnostenské komory formálně není posudkem znaleckým, soud však může dle Šu 272 c. ř. s. čerpati z ní své přesvědčení.

(Rozh. ze dne 24. března 1925, Rv I 204/25.)

Žalovaná firma prodala v červnu 1916 žalující firmě 5000 anglických liber za kurs 33 a zavázala se dodati je po uzavření míru mezi Rakouskem a Anglií a to do čtrnácti dnů, jakmile nastanou pravidelné poměry dopravní a platební s Anglií. Žalobu, domáhající se v roce 1924 splnění smlouvy, o b a n i ž š í s o u d y zamítly pro tentokráte, o d v o l a c í s o u d mimo jiné z těchto důvodů: Odvolatelka vytýká, že posudek obchodní a živnostenské komory není posudkem po rozumu civilního řádu soudního. Je pravda, že c. ř. soudní nezná znaleckého důkazu úřady a korporacemi. Žalobkyně však včas proti připuštění a provedení důkazu toho výtek neučinila, a posudek obchodní a živnostenské komory, podaný na základě šetření v kruzích odborných, souhlasí v podstatě s posudkem znalce K-a. Není proto závady, by vedle posudku znalce nebylo použito i tohoto posudku komorního, zvláště, když odvolatelka sama i nyní navrhuje stejný důkaz dotazem u odborných ministerstev. Náзор prvního soudu, že normálními poměry v doložce byly míněny jen poměry před válkou panovavší a že nynější dopravní a platební poměry normálními ještě nejsou, jest bezvadně doložen shodnými a odborně odůvodněnými posudky obchodní a živnostenské komory i znalce K-a. Vytýkaného rozporu v posudcích těch není. Ve svém původním posudku uvádí obchodní a živnostenská komora výslovně, že se stanoviska poměrů předválečných není možno poměry platební a dopravní mezi Čsl. republikou a Anglií považovati za normální. Totéž opakuje v druhém svém posudku, uvádějíc na doklad toho sekvestraci jmění Čsl. příslušníků a ustanovení obchodní smlouvy s Anglií. Věcné odůvodnění tohoto posudku není vyvráceno ani seslabeno vývody odvolatelky, právě tak jako důvody posudku znalce K-a, zejména že výhradné placení poukazem proti dřívějšímu volnému placení je nenormální. Posudky ty stačily k vystižnému a bezpečnému posouzení sporné otázky, kterou první soud, přihlížeje k celkovému skutkovému podkladu, správně vyřešil, nepotřebovav k tomu žádných dalších důkazů (§ 272, 275 a 488 c. ř. s.).

Ne j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

V dovolacím řízení omezily se obě strany na otázku, jaký význam má úmluva ze dne 21. června 1916, podle níž žalovaná má 5000 anglických liber, jež prodala žalobkyni po 33 K, dodati po uzavření míru mezi Rakouskem a Anglií, a to do čtrnácti dnů, jakmile nastanou pravidelné poměry dopravní a platební s Anglií, — pokud se týče, zda tyto poměry již nastaly. Poněvadž se úmluva stala v třetím roce světové války, a dodávka měla býti uskutečněna nikoli prostě po uzavření míru, nýbrž teprve, až nastanou pravidelné poměry dopravní a platební, nelze úmluvu dle zásad čl. 278, 279 obch. zák., §u 914 obč. zák., rozumně vykládati jinak, než že podle úmyslu stran mělo splnění smlouvy býti závislým na návratu poměrů, byť ne předválečných — neboť, že se nezměněně vrátí staré poměry předválečné, o tom strany zajisté důvodně mohly a musily pochybovati, a v tom směru lze dovolatelce dáti za pravdu, — aspoň však ustálených poměrů dopravních a platebních, podobných pravidelným poměrům předválečným (mírovým). Že se však takové poměry dosud nedostavily, správně dovodily nižší soudy ze zprávy obchodní a živnostenské komory v Praze a z posudku znalce K-a, jež se ve všech podstatných bodech shodují. V té příčině jest mimo jiné velmi významným podrobně odůvodněný poukaz znalce K-a k tomu, že před válkou platila v soukromoprávním obchodování zásada volné nabídky a poptávky, která dosud z valné části není přivedena k platnosti, — zejména pak, že před válkou bylo v tuzemsku dovoleno obchodovati cizími valutami na burse, což dnes dovoleno není, a že, kdyby se takové obchodování dovolilo, jistě by to mělo vliv na kurs obou měn, jak korun československých, tak i měn cizích, ježto by se při tom uplatnila zásada volného obchodu. Pokud žalobkyně ještě v dovolacím řízení činí výtky proti zprávě obchodní a živnostenské komory a proti posudku znalce K-a, odkazuje se na důvody napadeného rozsudku, k nimž se dodává toto: Lze beze všeho připustiti, že zpráva obchodní a živnostenské komory v Praze formálně není posudkem znaleckým ve smyslu §§ 351 a násl. c. ř. s. Ale tolik jest jisto, a žalobkyně důvodně popírati to nemůže, že obchodní a živnostenská komora jest svým složením a svými zkušenostmi jakož i vzhledem k oboru své působnosti nad jiné činitele povolána, podávati soudům potřebná vysvětlení právě v takových otázkách, jako jest ta, o kterou v tomto sporu jde. Není předpisu civilního řádu soudního, který by vylučoval dotaz na úřady a jiné veřejné sbory jako prostředek průvodní a bránil tomu, by k podané zprávě nebylo přihlíženo, naopak ustanovení §u 272 c. ř. s. opravňuje soud, by z výsledků celého jednání a veškerých provedených důkazů čerpal své přesvědčení. Znalec K. nevyslovil, že výhradně placení poukazem jest zjevem nepravidelným; za nepravidelný označil způsob — ne zcela bezvadný — jakým by bylo pomocí poukazů možno, platiti tuzemským věřitelům v tuzemsku anglickými librami. Uvedlť doslovně, že »pro věřitele tuzemské, jimž má býti placeno v tuzemsku librami nebo jinou cizí valutou, nelze nynější poměry nazvati pravidelnými, i kdyby bylo možno, různými oklikami, zejména poukazy na cizí firmy v cizině vykonati platy v cizí valutě, nelze však takovouto manipulaci nazvati normální; takové před válkou vůbec nebylo«. Obchodní smlouva mezi

Německem a Velkou Británií sjednána byla, jako dovolatelka sama uvádí, teprve v prosinci 1924, tedy po vydání rozsudku prvního soudu, a její doslov není tuzemským soudům znám; nelze se jí tedy dovolávat v řízení opravném, — nelze srovnávat její obsah s obsahem obchodní smlouvy mezi Československou republikou a Spojeným královstvím Velké Británie a Irska, a důsledky, jež dovolatelka z toho dovozuje, nemohou dojíti povšimnutí. V tomto sporu bylo řešiti jediné otázku, zda žalobkyně může již nyní na žalované žádati splnění smlouvy o dodání 5000 anglických liber po 33 Kč. Oba nižší soudy, nabyvše přesvědčení, že doba plnění dosud nenastala, a odpovědvše důsledkem toho ke zmíněné otázce záporně, právem zamítly žalobu pro tentokrát. Rozhodovati o tom, kdy bude žalobkyně oprávněna, domáhati se plnění na žalované soudy za tohoto stavu věci povolány nebyly. Výtku, že z rozsudku odvolacího soudu nelze vyčísti, za jaké situace žaloba přestane býti předčasnou, jest tudíž neodůvodněna. Tolik ovšem lze připustiti, že, chtěl-li odvolací soud poznámkou, že »při nynějším kursu anglické libry žalovaná trvá na svém smluvním právu, a znění smluvní doložky svědčí tomu, že bylo právo to vyhrazeno proto, aby byla vyvarována ztráta kolísáním kursu, které jest nezbytným úkazem doby poválečné«, snad vysloviti, že pro posouzení sporné otázky jest jediné nebo převážně rozhodujícím kurs anglické libry, — nebylo by lze s ním souhlasiti, poněvadž pravidelné poměry dopravní a platební ve smyslu, jak byl v tomto rozsudku vyložen, mohou nastati i tehdy, kdyby nynější kurs anglické libry se nezměnil, dokonce snad zákonně byl ustálen.

Čís. 4838.

Třebas manželství nebylo rozvedeno (rozloučeno), avšak nastaly okolnosti, znemožňující manželské společenství, nelze se domáhati na manželce, by přijala manžela do společné domácnosti.

(Rozh. ze dne 24. března 1925, Rv I 295/25.)

Žalobě, již domáhal se manžel na manželce, by ho přijala do společné domácnosti, bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolací soud nesdílí názoru odvolacího soudu, který byl též názorem prvního soudu a důvodem, z něhož vyhověno žalobě, že žalovaná není oprávněna, odpírati žalujícímu svému muži přijetí do bytu a společné domácnosti proto, že manželství nebylo rozvedeno (rozloučeno) a že nebylo žalované povoleno oddělené bydliště (§§ 107, 117 obč. zák. a § 382 čís. 8 ex. ř.). Jest pravda, že podle §u 93 obč. zák. není dovoleno manželům svémocně manželské společenství zrušiti, ale nutno připustiti, že mohou v manželství nastati takové okolnosti, které manželské spoluzití znemožňují, opodstatňují jeho zrušení, manželé však z té neb oné příčiny, ač by ony okolnosti důvod k rozvodu nebo rozluce zakládaly, neuznávají